

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ МОРЯ
Кафедра економіки та організації виробництва

Код РНПД 08342

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор за науково-педагогічної роботи

Слободян С.О.

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

BUSINESS ECONOMICS

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Тип дисципліни обов'язкова

Мова викладання українська

2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» перебуває серед складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 07«Управління та адміністрування».

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

"24" 08 2021 р.

Розробник:

к.е.н., професор кафедри економіки та організації виробництва

Гурченков О.П. Гурч

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» узгоджено з гарантом освітньої програми.

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

к.е.н., доцент Пашенко О.В. Паш

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» розглянуто на засіданні кафедри економіки та організації виробництва

Протокол № 1 від «27» 08 2021 р.

Завідувач кафедри

к.е.н., проф. Гурченков О.П. Гурч

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» розглянуто Навчально-методичною радою факультету економіки моря

Протокол № 1 від «04» 09 2021 р.

Голова

д.е.н., професор Парсяк В.Н. Парсяк

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу,

к.е.н., доцент Лабарткава А.В. Лабарткава

Робочу програму навчальної дисципліни «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 8 від «22» 09 2021 р.

Голова НМР НУК Трушляков

Євген ТРУШЛЯКОВ

© НУК, 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	6
5.1 Зміст програми навчальної дисципліни.....	6
5.2 Структура програми навчальної дисципліни.....	7
5.3 Теми практичних занять.....	9
5.4 Теми семінарських занять.....	9
5.5 Зміст та теми самостійної роботи.....	9
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та їх методи демонстрування	10
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	10
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	14
9. Засоби навчання.....	15
10. Рекомендовані джерела інформації.....	15
10.1 Законодавчо-нормативні документи.....	15
10.2 Основна навчально-методична література.....	15

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» є обов'язковою дисципліною, яка входить до навчального плану підготовки бакалаврів з економіки.

Вивчення даного курсу має велике значення, яке полягає в тому, що воно створює необхідну базу знань для подальшого вивчення інших економічних дисциплін, які формують головні компетентності фахівців з економіки всіх рівнів. Вивчення даного курсу дає можливість накопичувати й в дальшому використовувати знання у практичній діяльності на підприємствах та організаціях різних видів спеціалізації, різних організаційно-правових форм, форм власності.

Зміст курсу складається з одного модуля і одного змістового модуля, викладається на другому курсі, 3-й семестр.

Ключові слова: економіка, економічна діяльність, підприємство, структура підприємства, валова, товарна та реалізована продукція, ціна, прибуток.

Abstract

The subject "Business Economics" is a compulsory subject, which is included in the curriculum for bachelors in economics.

The study of this course is of great importance, which is that it creates the necessary knowledge base for further study of other economic disciplines, which form the main competencies of specialists in economics at all levels. The study of this course provides an opportunity to accumulate and further use knowledge in practice at enterprises and organizations of different types of specialization, different organizational and legal forms, forms of ownership.

The content of the course consists of one module and one content module, taught in the second year, 3-rd semester.

Key words: economy, economic activity, enterprise, enterprise structure, gross, marketable and sold products, price, profit.

І. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання	
		денна	заочна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
E-mail: ecopred.ief@gmail.com	072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»	Семестр	
		III-й	III-й
		Лекцій	
		30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		15 год.	6 год.
		Лабораторні	
Загальна кількість годин – 120	-	-	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 6.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		75 год.	108 год.
		Вид контролю: екзамен	
		Форма контролю: письмова	

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Економіка підприємства» - формування у здобувачів необхідного обсягу теоретичних знань щодо прояву об'єктивних економічних законів і закономірностей на рівні підприємства, а також самостійного мислення при прийнятті рішень по розвитку підприємства в сучасних умовах.

Вивчення даної навчальної дисципліни спрямовано на формування наступних загальних і спеціальних компетентностей (ЗК і СК):

- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
- СК13. Здатність до професійної діяльності у фінансових підрозділах підприємств морегосподарського комплексу і підприємств-експертів, до самостійної праці на посадах, що потребують підходу в нестандартних ситуаціях.

3.Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Економіка підприємства» здійснюється у 3-му семестрі і базується на знаннях, які отримують студенти під час вивчення дисципліни «Політична економія» та на окремих гуманітарних дисциплінах.

4.Очікувані програмні результати навчання

Вивчення даної навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів наступних програмних результатів навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР16. Застосувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР25. Ураховувати в професійній діяльності особливості фінансів підприємств морегосподарського комплексу і підприємств-експортерів.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст програми навчальної дисципліни

Програма включає один модуль

Модуль 1. Підприємство. Економічні аспекти його діяльності

Змістовий модуль 1. Підприємство. Підприємництво, ринок і продукція.

Тема 1.1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Зовнішнє середовище його господарювання. Індустрія 4.0. [10.1.1]; [10.1.3, с.4-15]

Тема 1.2. Підприємство і підприємництво, ринок і продукція [10.2.2]; [10.1.1]

Тема 1.3. Види підприємств, виробнича та організаційна структура підприємства [10.1.1]

Тема 1.4. Виробнича програма підприємства [10.2.1, с. 4-54]

Змістовий модуль 2. Виробничі ресурси підприємства

Тема 2.1. Трудові ресурси, персонал і кадри підприємства. Продуктивність та оплата праці [10.1.1]; [10.2.3, с. 45-65]

Тема 2.2. Основні фонди підприємства. Інтелектуальний капітал. Нематеріальні активи [10.2.3, с.26-41]

Тема 2.3.. Виробнича потужність підприємства [10.2.3, с. 41-68]

Тема 2.4. Оборотні фонди, оборотні засоби, оборотний капітал [10.2.1, с.5-15]; [10.2.3, с. 41-68]

5.2 Структура програми навчальної дисципліни

Таблиця 2

Структура програми навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	сем	с.р.		л	п	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1. Підприємство. Економічні аспекти його діяльності										
Змістовий модуль 1. Підприємство. Підприємництво, ринок і продукція.										
Тема 1.1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Зовнішнє середовище його господарювання. Індустрія 4.0.	15	2	-	2	6	15	-	-	-	10
Тема 1.2. Підприємство і підприємництво, ринок і продукція.	15	2	-	2	6	15	-	-	-	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1.3. Види підприємств, виробнича організаційна структура підприємства	15	4	-	2	4	15	1	-	-	9
Тема 1.4. Виробнича програма підприємства	15	2	1	-	7	15	-	2	-	9
Разом за змістовим модулем 1	60	10	1	6	23	60	1	2	-	38
Змістовий модуль 2. Виробничі ресурси підприємства										
Тема 2.1. Трудові ресурси, персонал і кадри підприємства. Продуктивність та оплата праці.	15	6	2	-	17	15	2	2	-	21
Тема 2.2. Основні фонди підприємства. Інтелектуальний капітал. Нематеріальні активи.	15	4	2	-	19	15	1	2	-	22
Тема 2.3. Виробнича потужність підприємства.	15	4	2	-	4	15	1	-	-	8
Тема 2.4. Оборотні фонди, оборотні засоби, оборотній капітал.	15	6	2	-	12	15	1	-	-	19
Разом за змістовим модулем 2	60	20	8	-	52	60	5	4	-	70
Разом:	120	30	9	6	75	120	6	6	-	108

5.3 Теми практичних занять

Таблиця 3

Теми практичних занять

/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Виробнича програма підприємства	1	2
2.	Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	2	2
3.	Основні фонди, основний капітал, нематеріальні активи	2	2
4.	Виробнича потужність підприємства	2	-
5.	Оборотні фонди, оборотний капітал	2	-
6.	Разом:	9	6

5.4 Теми семінарських занять

Таблиця 4

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Підприємство та зовнішнє середовище його господарювання	2	-
2.	Підприємство і підприємництво, товарний ринок і продукція	2	-
3.	Види підприємств, виробнича та організаційна структура	2	-
4.	Разом:	6	-

5.5 Зміст та теми самостійної роботи

Вивчення літературних джерел з тем лекцій, які викладаються. Отримання інформації про діяльність об'єднань підприємств з метою використання її при підготовці до практичних і семінарських занять. Підготовка до модульного контролю та підсумкового контролю (іспиту).

Таблиця 5

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
1	Підготовка до лекцій	10	10
2	Підготовка до практичних занять	5	15

1	2	3	4
3	Підготовка до семінарів	10	20
4	Реферат на тему «Характеристика виробничих фондів підприємства»	15	15
5	Підготовка до контрольних заходів	15	23
6	Підготовка до екзамену	20	25
	Всього	75	108

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та їх методи демонстрування

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів вивчення дисципліни є: екзамен; стандартизовані тести; розрахункові роботи; контрольні роботи, реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного іспиту. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного іспиту в загальній системі оцінок - **40 балів**. Іспит проводиться в письмовій формі і включає в себе 2 теоретичних питання (по 10 балів) та 2 практичних завдання (по 10 балів). Право здавати заключний іспит дається студенту, який з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного іспиту набирає не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки іспиту.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання:

Таблиця 6

Критерії оцінювання практичних робіт

Розрахункові (практичні) роботи (бали)	Критерії оцінювання
5	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам.
4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам.
3	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт частково відповідає встановленим вимогам.
2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. Складений звіт містить неточності у висновках та помилки
1	Студент складає скорочену умову задачі, виконує обчислення лише за готовою формулою
0	Студент не розв'язує задачі.
	<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 25 балів для денного відділення (5 робіт по 5 бали) та 15 балів для заочного відділення (3 роботи по 5 балів).</i>

Таблиця 7

Критерії оцінювання семінарів

Відповіді на семінарах (бали)	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
1	Відповідь в цілому правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.
	<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 6 балів (3 роботи по 2 балів).</i>

Таблиця 8

Поточний модульний контроль у формі тестування (Денна форма навчання)

Правильних відповідей (%) для денного відділення	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Таблиця 9

Поточний модульний контроль у формі тестування (Заочна форма навчання)

Правильних відповідей (%) для заочного відділення	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	13	11	9	7	5	4	3	2	1

Таблиця 10

Критерії оцінювання відповідей на теоретичні питання

Теоретичні питання на іспиту	Критерії оцінювання
10	У відповіді студента повно розкрито сутність теоретичного питання, підкреслює теорію прикладами. Вірно формулює та використовує економічні поняття.
9	Студент не цілком вірно наводить приклад пов'язаний з практичною діяльністю підприємства
8	Студент допускає окремі недоліки у формулюванні економічних понять
7	Студент не пов'язує теоретичне поняття з практикою
6	Теоретичне питання розкрито з окремими помилками у формулюванні певних понять
5	Студент частково розкриває сутність теоретичного питання, наявність у відповіді прикладів зв'язку теорії з практикою
4	Студент не повністю розкриває сутність теоретичного питання, допускає помилки у формулюванні економічних питань
3	У відповіді студента присутнє лише загальне представлення змісту теоретичного питання
2	Відповідь є не зовсім правильною та містить грубі змістовні помилки
1	Студент показує лише деякі відповідні знання в теоретичному питанні
0	Студент не відповідає на питання

Таблиця 11

Критерії оцінювання відповідей на практичні питання

Практичне завдання на іспиту	Критерії оцінювання
10	Робота виконана вірно, самостійно у встановлений термін, зроблені вірні висновки.
9	Робота виконана вірно, самостійно, але при порушенні встановленого терміну
8	Завдання розв'язано вірно в зазначений термін. Висновки зроблені без урахування визначених підсумків завдання
7	Робота виконана самостійно в зазначений термін, але відсутні висновки
6	Робота виконана самостійно з використанням потрібних формул. Допущені арифметичні помилки
5	Робота виконана з порушенням встановленого терміну. Використовуються потрібні формули, але присутні арифметичні помилки у формулюванні висновків
4	Студент обирає вірний алгоритм розв'язання завдання, яке не завершує
3	Студент використовує формулу розрахунку, в якій допускає помилки, що унеможлиблює розв'язання задачі
2	Студент складає скорочену умову рішення завдання, робить обчислення лише за готовою формулою
1	Студент складає лише скорочену умову рішення завдання
0	Студент не дає відповідь

Таблиця 12

Критерії оцінювання реферату

Реферат		Критерії оцінювання
Денна форма	Заочна форма	
8-9	13-15	Студент має послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викласти матеріал; продемонструвати здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснити критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; продемонструвати здатність робити логічні висновки та узагальнення; здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовує фактичні та статистичні дані; продемонструвати знання законодавчих та нормативних актів України.
6-8	10-13	Студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; продемонструє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснює критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може

		аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.
4-6	7-10	Студент вірно виконав більшу частину роботи, але при написанні допущені неточності, або відсутня мінімально необхідна кількість висновків, недостатньо логічних та обґрунтованих пояснень, допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій. В матеріалах відсутні необхідні докази та аргументи. Або студент лише частково висвітлює тему. Зроблені висновки є помилковими. Реферат містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст.
2-4	4-7	студент зовсім не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно. Текст реферату є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним реферату іншого студента на таку ж тему.

Таблиця 13

Форма контролю

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних завдань (вирішення задач та ситуаційні вправи)	5x5=25 балів	3x5=15 балів
Участь у семінарських заняттях	3x2=6 балів	-
Поточний модульний контроль	2x10=20 балів	2x15=30 балів
Написання реферату на тему: «Характеристика виробничих фондів підприємства»	1x9=9 балів	1x15=15 балів
Всього	60	60

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Таблиця 14

Критерії оцінювання результатів навчання

Змістовний модуль	Денне відділення			Заочне відділення	
	Вид роботи		Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Практична робота №1	5	Відповіді на практичному занятті	5
	T2	Семінарське заняття №1	2	Відповіді на семінарському занятті	-

	T3	Семінарське заняття №2	2	Відповіді на семінарському занятті	-
	T4	Семінарське заняття №3	2	Відповіді на семінарському занятті	-
ПМК		Тест	10	Тест	15
ЗМ 2	T5	Практична робота №2	5	Відповіді на практичному занятті	5
	T6	Практична робота №3	5	Відповіді на практичному занятті	5
	T7	Практична робота №4	5	Відповіді на практичному занятті	-
	T8	Практична робота №5	5	Відповіді на практичному занятті	-
ПМК		Тест	10	Тест	15
		Реферат	9	Реферат	15
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Засобами навчання для вивчення дисципліни є мультимедіа- і проекційна апаратура (проектори, екрани, смартдошки) та комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі, завдяки яким за певний час досягається визначені ціль і результат навчання в межах освітнього процесу.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Законодавчо-нормативні документи

10.1.1 Господарський кодекс України

10.1.2 Податковий кодекс України

10.1.3 Закон України «про захист економічної конкуренції» від 11.01.01. №2210-III

10.1.4 Закон України «про господарські товариства» від 19.09.91 №19.09.91 №1576 XII зі змінами та доповненнями

10.1.5 Закон України «Про оплату праці»

10.2 Основна навчально-методична література:

- 10.2.1 Гурченков О.П., Майстренко О.М., Коблаш М.О. Методичні вказівки щодо оцінки виробничого потенціалу машинобудівного підприємства. – Миколаїв: НУК. - 2012.
- 10.2.2 Гурченков О.П., Майстренко О.М., Пономарьова А.В. Ілюстрації до циклу лекцій з дисципліни «Економіка підприємства». Навчальний посібник. Миколаїв, НУК, 2013. - 103 с.
- 10.2.3 Гурченков О.П., Жукова О.Ю., Майстренко О.М., Тубальцева Н.П., Канаш О.Є. «Економічний глосарій» . Навчальний посібник. Миколаїв, НУК, 2019,.- 151с.
- 10.2.4 Іванілов О.С. «Економіка підприємства». Навчальний посібник. Харків:. ЦУЛ, 2020.- 728с.
- 10.2.5 Харченко Т.Б., Шегейда А.В., Сагайдак Ю.А., Пашнюк Л.О. «Економіка підприємства» Збірник тестів і задач. Навчальний посібник. Львів.: Центр навчальної літератури, 2019.- 240с.
- 10.2.6 Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: [навч. посібн.] / В.В. Лойко, Т.П. Макаровська – К.: КНУТД, 2015. – 267 с.
- 10.2.7 Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. «Економіка підприємства»: Навч. посібник . Київ: НаУКМА, 2018. — 343 с